

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

HR

Govor

Bruxelles, 13. listopada 2016.

Govor Klaus-Heinera Lehnea, predsjednika Europskog revizorskog suda

**Predstavljanje godišnjeg izvješća Suda za 2015. godinu
Odbor Europskog parlamenta za proračunski nadzor (CONT)
Bruxelles, 13. listopada 2016.**

**Samo izgovoreni tekst je valjan.
Prednost ima izgovorena inačica.**

ECA Press

Mark Rogerson – glasnogovornik

T: (+352) 4398 47 063 M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – službenik za odnose s medijima

T: (+352) 4398 45410 M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA) eca.europa.eu

Poštovana predsjednice,
poštovana potpredsjednice Georgieva,
uvaženi zastupnici u Europskom parlamentu,

velika mi je čast predstaviti vam godišnje izvješće Europskog revizorskog suda za 2015. godinu ove godine – moje prve godine na dužnosti predsjednika Suda i tijekom prvog mjeseca obnašanja te dužnosti.

Od kraja 2015. godine svjedočili smo događajima koji su uzdrmali temelje Europske unije te smo, slijedom toga, ušli u razdoblje vlastita preispitivanja. Svima je na umu jedno pitanje: zašto toliki broj građana okreće leđa europskom projektu? Vjerujem da odgovor na to pitanje djelomično leži u činjenici da smo mi – europske institucije – u određenoj mjeri izgubili povjerenje naših građana. Vraćanje tog povjerenja bit će veliki izazov za Europsku uniju u nadolazećim mjesecima i godinama. Vjerujem da će Europski revizorski sud imati važnu ulogu u tom procesu. Stoga ću vam u sljedećih nekoliko minuta istaknuti ono što je potrebno učiniti u budućnosti, kao i ono što smo utvrdili u našem izvješću za 2015. godinu.

Nije upitno da postoji potreba za reformom. Međutim, bez obzira na oblik te reforme, njezino uporište moraju biti čvrsti financijski temelji. Dobro financijsko upravljanje ostat će jednako važno bez obzira na to ima li Europska unija 28 ili 27 članova. Prema mišljenju Suda četiri su aspekta posebno važna u tom pogledu.

Prvo, EU mora voditi kvalitetnu računovodstvenu dokumentaciju. Prvi je korak u stjecanju povjerenja građana uvjeriti ih da vodimo računa o pravilnoj potrošnji njihova novca i odgovarajućem bilježenju te potrošnje.

Računovodstvena dokumentacija EU-a za 2015. godinu sastavljena je u skladu s međunarodnim standardima i u svim značajnim aspektima pruža istinit i vjeran prikaz. Na temelju toga ponovno smo izrazili bezuvjetno mišljenje o njezinoj pouzdanosti.

Međutim, u tekućoj godini i nadolazećim godinama i dalje je potrebno izdvojiti vrlo velike iznose financijskih sredstava. Osim toga, Komisija nije izradila prognozu novčanog toka kojom bi se obuhvatilo naredno razdoblje od sedam do deset godina. Takva prognoza omogućila bi dionicima da se pripreme za buduće obveze u pogledu plaćanja i proračunske prioritete. Ona bi usto doprinijela ponovnom stjecanju povjerenja. Srednjoročna prognoza plaćanja koju je izradila Komisija korak je u pravome smjeru.

Drugo, Europska unija mora voditi računa o tome da se njezina financijska pravila pravilno primjenjuju.

Novac koji se uplaćuje u tekući proračun EU-a i isplaćuje iz njega pravilno je zabilježen, ali i dalje dolazi do previše pogrešaka pri njegovoj potrošnji, većinom u državama članicama. Procijenjena stopa pogreške, kojom se mjeri razina nepravilnosti, iznosi 3,8 % za plaćanja 2015. godine. Riječ je o stopi koja je u velikoj mjeri slična stopama iz posljednjih nekoliko godina, ali koja je i dalje znatno iznad našeg praga značajnosti od 2 %.

Najviše stope pogreške i ove smo godine procijenili u rashodima u područjima „Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija” (5,2 %) te „Konkurentnost za rast i zapošljavanje” (4,4 %). Najniža procijenjena stopa pogreške (0,6 %) utvrđena je u administrativnim rashodima.

Dobra je vijest to što su korektivne mjere koje su poduzela nadležna tijela država članica i Komisija imale pozitivan učinak na procijenjenu stopu pogreške. U suprotnome bi ona bila veća od 4 %.

Osim toga, Komisija pruža za 2015. godinu procjenu učinka koji bi potencijalne buduće mjere mogle imati.

No, iako je Komisija poduzela korake kako bi poboljšala svoju procjenu rizika i učinka korektivnih mjera, ima prostora za dodatna poboljšanja.

Povrat dovoljnog iznosa sredstava kako bi se stopa pogreške smanjila ispod praga od 2 % bio bi hvalevrijedno postignuće. No, i dalje vjerujemo da je problem potrebno sasjeći u korijenu.

Za porezne obveznike EU-a bilo bi mnogo bolje da Komisija i države članice veći dio sredstava troše pravilno od samog početka, a ne da se vrijeme troši na ulaganje truda i novca u vraćanje tih sredstava nakon što se utvrde pogreške.

Da su Komisija, tijela država članica ili neovisni revizori upotrijebili sve informacije koje su im bile dostupne, mogli su spriječiti ili otkriti i ispraviti znatan dio pogrešaka prije izvršenja odgovarajućih plaćanja.

Rezultati naših revizija također pokazuju da ima prostora za smanjenje broja pogrešaka poboljšanjem načina na koji su osmišljeni programi potrošnje.

Jedan od glavnih čimbenika koji utječu na stopu pogreške razlika je u obrascima rizika između programa nadoknade troškova, kojima EU nadoknađuje troškove za prihvatljive aktivnosti na temelju prijave troškova koje podnose korisnici, i programa isplate materijalnih prava, kojima se plaćanja provode na temelju ispunjenja uvjeta. Stopa pogreške za nadoknadu troškova (5,2 %) više je nego dvostruko veća od stope za isplatu materijalnih prava (1,9 %).

Građani ne mogu imati povjerenja u sustav koji ne razumiju. Poboljšanjem načina na koji su osmišljeni programi potrošnje smanjit će se stopa pogreške i povećati povjerenje građana u provedbu takvih programa.

Poštovana predsjednice, uvaženi članovi,

u vrijeme kada mnogi blagostanje ne mogu uzeti zdravo za gotovo, naši građani moraju znati da je svaki euro koji je potrošen u njihovo ime potrošen kvalitetno na samom početku i s najboljim mogućim učinkom.

To znači i da je potrebno zajamčiti usmjeravanje dovoljne količine financijskih sredstava na dogovorene prioritete politika uz dovoljne pričuve za prevladavanje krize. Pokazalo se da je u okviru trenutnog sustava teško postići bilo koji od tih dvaju ciljeva.

Stoga je moj prethodnik istaknuo potrebu za „potpuno novim pristupom”.

I dalje je prerano za reći hoće li taj novi pristup postati stvarnost i kada. No već smo imali priliku steći uvid u srednjoročno preispitivanje tekućih planova potrošnje.

Ono obuhvaća niz zakonodavnih prijedloga namijenjenih povećanju fleksibilnosti proračuna i pojednostavnjenju financijskih pravila. Sud će u dogledno vrijeme iznijeti svoje mišljenje o tim prijedlozima.

Pozdravljamo usmjerenost na rezultate na koju je Europska komisija još jednom pozvala. No, i dalje nedostaje dimenzija ostvarene vrijednosti za uloženi novac – i time dolazimo do trećeg aspekta dobrog financijskog upravljanja.

Naši građani žele i moraju vidjeti da EU jamči ostvarivanje vrijednosti za uloženi novac. Moraju vidjeti da su ponuđena rješenja bolja od onih koja bi njihova nacionalna nadležna tijela mogla pronaći sama.

No, je li projektima EU-a 2015. godine ostvarena vrijednost za uloženi novac? Jesu li njihovi ciljevi bili realistični od samoga početka? Jesu li povezani troškovi bili opravdani – pri čemu se „opravdanost” utvrđuje u odnosu na jasnu referentnu vrijednost? Bi li se troškovi određenog projekta ili programa smanjili ili povećali da je proveden na drugoj razini upravljanja?

Riječ je o pitanjima na koja nije moguće dati jednostavan odgovor sve dok se ne uspostave odgovarajući mehanizmi za podnošenje izvješća.

Ove godine ističemo izazove s kojima se Komisija suočava pri podnošenju izvješća o rezultatima potrošnje sredstava za istraživanje i inovacije u okviru programa Obzor 2020.

Kad je riječ o Obzoru 2020., utvrdili smo da je ostvaren napredak u odnosu na Sedmi okvirni program, ali i da je Komisija i dalje imala tek ograničenu mogućnost praćenja uspješnosti tog programa i podnošenja izvješća o njoj. Potrebno je dodatno pojasniti poveznice između 10 novih političkih prioriteta Komisije i strateškog okvira Europa 2020. / Obzor 2020. Te bi nejasnoće također mogle nepovoljno utjecati na djelovanje EU-a u drugim područjima.

Zabilježen je određen napredak u pogledu pokazatelja kojima se Komisija služi za mjerenje uspješnosti, ali i dalje su prisutni nedostaci. Također je potrebno bolje razraditi upravljačke ciljeve na razini glavnih uprava Komisije.

Nadalje, pozdravljamo činjenicu da je Komisija u okviru srednjoročnog preispitivanja pozvala na veću jednostavnost i integriranost u podnošenju izvješća o izvršenju proračuna EU-a i upravljanju njime.

Istu preporuku iznosimo i sami već nekoliko godina.

Istaknuli smo i da su potrebne dodatne mjere u slučajevima u kojima se ne ostvari vrijednost za uloženi novac.

Trenutačno se ne ide dalje od utvrđivanja toga jesu li sredstva potrošena u skladu s pravilima i jesu li pravilno zabilježena. No, to ne bi smio biti slučaj.

Potrebni su stvarni poticaji kako bi se ostvarila vrijednost za uloženi novac umjesto da se naprosto postižu unaprijed utvrđeni ciljevi i izbjegava kršenje pravila.

Naime, čak i kad je potrošnja sredstava odgovarajuće zabilježena i pravila se poštuju, time nije zajamčeno da će se projektima koje EU financira ostvariti vrijednost za uloženi novac.

Ako građani ne mogu utvrditi funkcionira li sustav u njihovu korist, ne možemo očekivati da će imati povjerenja u taj sustav.

Građani moraju vidjeti konkretne rezultate i resurse koji su uloženi u postizanje tih rezultata. Taj odnos između vrijednosti koja je ostvarena i novca koji je uloženi mora biti mnogo jasniji.

Poštovana predsjednice, uvaženi članovi,

povjerenje iziskuje i transparentnost i pružanje jamstva, a oni čine četvrti aspekt dobrog financijskog upravljanja.

U izvješćima koja Komisija podnosi Europskom parlamentu i javnosti potrebno je obraditi odgovarajuće teme, a informacije iznesene u tim izvješćima potrebno je odgovarajuće provjeriti i provesti neovisnu reviziju nad njima.

Međutim, sve češća uporaba financijskih instrumenata, koji se ne financiraju izravno iz proračuna EU-a i nad kojima reviziju ne obavlja Sud, sa sobom nosi veće rizike za odgovornost i koordiniranost politika i aktivnosti EU-a.

Revizijama koje provodimo ne pruža se samo neovisno jamstvo, već i prilika za iznošenje preporuka o načinu na koji je moguće unaprijediti financijsko upravljanje u EU-u.

Komisija prihvaća i provodi veliki dio naših preporuka.

Unatoč tome što je stupanj osviještenosti o preporukama koje upućujemo državama članicama općenito primjeren, postoje velike razlike u službenom daljnjem postupanju po tim preporukama. Slijedom toga, možemo pronaći samo umjerene dokaze o promjenama u politikama i praksi na nacionalnoj razini.

Poštovana predsjednice, uvaženi članovi, potrebno je unaprijediti financijsko upravljanje u EU-u. Europska unija mora provesti reforme, i to ubrzo.

Vrijeme odluke sve je bliže. Predstaviti ćemo svoje primjedbe i prijedloge u vezi sa zakonodavnim prijedlozima Komisije te se radujemo daljnjim raspravama u tom pogledu.

Ako želimo uspostaviti financijski sustav EU-a kojim možemo vratiti povjerenje naših građana, institucije EU-a moraju djelovati zajedno. Uvjeren sam da je to moguće.